

مهم‌ترین دغدغه ناشران آموزشی چیست؟

طیبه الدوسی

اشاره

برای نهادینه کردن فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی در جامعه چه باید کرد؟ دغدغه اصحاب فرهنگ، ناشران، نویسندگان، مترجمان و ... به‌ویژه فعالان حوزه کتاب آموزشی و کمک‌آموزشی و کمک‌درسی در زمینه کتاب و کتاب‌خوانی چیست؟ اصلاً کتاب خوب و مناسب چه کتابی است؟ پایین بودن میزان مطالعه در جامعه چه اثری بر تولیدات فرهنگی و نشر کتاب دارد؟ نشر و انتشار کتاب و محصولات فرهنگی و نرم‌افزارهای آموزشی چه جایگاهی در اقتصاد جامعه دارد؟ امپراتوری‌های تولید و نشر کتاب‌های آموزشی چه قدر محصولات مناسب به جامعه ارائه می‌دهند؟ آن‌ها چگونه رگ خواب مخاطب بازار و فرهنگ جامعه را به‌دست آورده‌اند؟ هزینه کردن برای مطالعه و یادگیری در کجای سبد خانواده قرار دارد؟ گرانی کاغذ و محصولات آموزشی چه تأثیری بر کار ناشران و میزان مطالعه دارد؟ کسانی که در این وادی مقدس قدم برمی‌دارند، چه انگیزه‌ای دارند و چگونه می‌توان به آن‌ها کمک کرد تا قدم‌هایشان را محکم‌تر بردارند؟

سوالاتی ما را بر آن داشتند تا صحبتی ولو کوتاه و تلفنی با ناشران داشته باشیم و از دغدغه‌های آن‌ها بپرسیم. و حالا ناشران از دغدغه‌هایشان می‌گویند.

◀ حسین دلقندی، مدیر مسئول «انتشارات امید مهر» مشهد:

اولین دغدغه ما کیفیت و محتوای تولید است. بعد از تولید هم دغدغه رساندن محصولات آموزشی به دست مخاطب را داریم.

• کیفیت از نظر شما چیست؟

○ محتوای علمی و چگونگی چاپ و طراحی که مسئولیت اولی با گروه مؤلفان است و مسئولیت دومی با خود ما که چگونه مسائل فنی از قبیل طراحی و گرافیک را سفارش بدهیم. بعد از این مهم‌ترین مشکل ما مسئله توزیع است. متأسفانه مدارس و دانش‌آموزان تابع تبلیغات هستند. من خودم ۲۰ سال سابقه کار در آموزش و پرورش دارم و این موضوع را خودم به‌وضوح لمس کرده‌ام.

ما درخصوص کتاب‌هایمان از کارشناسان آموزشی نظرسنجی به‌عمل آورده‌ایم. ۸۰-۷۰ درصد محتوای کتاب‌های ما تأیید شده است، ولی چون تبلیغات نداشته‌ایم، رضایت صددرصدی از جذب مخاطب نداریم مگر جاهایی که تبلیغ داشته‌ایم. برای بقیه کتاب‌ها که تأیید نشده‌اند هم، سعی کرده‌ایم ساختار کتاب را به‌طور کامل عوض کنیم و حتی در مواردی مؤلفان را هم عوض کرده‌ایم تا براساس استانداردهای «سازمان پژوهش» وزارت آموزش و پرورش عمل کرده باشیم، کتاب‌های ما توسط کارشناسان حوزه سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی مناسب تشخیص داده شوند و نام کتاب‌های ما در کتاب‌نامه رشد ثبت شود.

به صورت حرفه‌ای انجام نمی‌شود و امکانات بسیار محدودی دارند.

● **چند درصد کتاب‌هایی که به دبیرخانه سامان‌دهی منابع آموزشی سازمان پژوهش وزارت آموزش و پرورش فرستاده‌اید، مناسب تشخیص داده شده‌اند و در کتاب‌نامه رشد ثبت شده‌اند؟**

○ عملاً همه آن‌ها مناسب تشخیص داده شده‌اند و در کتاب‌نامه رشد نیز ثبت شده‌اند.

● **سود آن چه بوده است؟**

○ تأیید کار ما که حداقل بفهمیم مسیرمان درست است. البته اگر کتاب‌نامه رشد در اختیار مدارس قرار گیرد، معیاری است برای انتخاب کتاب‌های ما توسط مدیران مدارس، دبیران، دانش‌آموزان و همچنین خانواده‌ها.

● **چند سالی است که کتاب‌های شما در کتاب‌نامه رشد ثبت شده‌اند؟**
○ ۴-۵ سالی می‌شود.

● **شما غیر از وزارت آموزش و پرورش با چه ارگان‌های دیگری برای فروش کتاب‌هایتان همکاری دارید؟**

○ در طرح یار مهربان که توسط شهرداری اجرا می‌شود، هم شرکت می‌کنیم. با توجه به اینکه در این طرح کتاب رایگان توزیع می‌شود، به فروش ما هم که در نمایشگاه آن‌ها شرکت می‌کنیم، کمک می‌کند.

ولی در طرح «۵۰ مدرسه، ۵۰ کتابخانه» سودی عاید ما نمی‌شود و شرکت نمی‌کنیم. چون گاهی در آن طرح ضرر می‌دهیم.

● **کلاً آیا کار در حوزه نشر مثل سایر مشاغل سودآور است؟**
○ خیر.

● **پس چرا ادامه می‌دهید؟**

○ عاشق این کار هستیم. این کار عاشقانه است.

ناشر محترم، اگر چنانچه حرف و نکته دیگری داشتید می‌توانید نظراتتان را از طریق تماس با شماره ۸۸۸۳۹۱۶۶ با نشریه جوانه در میان بگذارید.

● **آیا ثبت کتاب‌های شما در کتاب‌نامه رشد در فروش شما یا جذب مخاطب تأثیر داشته است؟**

○ این به میزان اطلاع دانش‌آموزان، خانواده‌ها و مدارس از معیارهای کتاب‌های آموزشی مناسب و شناخت کتاب‌نامه رشد توسط آن‌ها بستگی دارد. امسال اولین سالی است که نام کتاب‌های ما در کتاب‌نامه رشد به‌عنوان کتاب مناسب ثبت شده است و باید امسال اثر آن را ببینیم.

◀ **احمد رضا آذربایجانی، مدیر مسئول «انتشارات سرو یاسین» از تهران:** ناامنی اقتصادی و تورم باعث شده است که قیمت کاغذ و سایر ملزومات کاری افزایش پیدا کند، ولی ما نمی‌توانیم به نسبت سایر کالاها قیمت کتاب را افزایش دهیم. زیرا کتاب، حتی کتاب کمک‌آموزشی، اولویت اول خانواده‌ها نیست. متأسفانه اولویت‌های فرهنگی همیشه در آخر محاسبه می‌شوند.

دغدغه دیگر ما رابطه ناشر و نویسنده است که به‌خاطر تعریف نشدن بعضی قراردادها، اکثر ناشران به ترجمه رو آورده‌اند. زیرا این کار برایشان آسان‌تر و بی‌دردتر است. ما کتاب‌کار کودکان و نوجوانان منتشر می‌کنیم که فروش آن‌ها خیلی رضایت‌بخش نیست و فقط هزینه‌ها را درمی‌آوریم.

● **آیا کتاب‌های خود را به سامان‌دهی کتاب ارائه داده‌اید؟**
آیا نام آن‌ها در کتاب‌نامه رشد هم ثبت شده است؟
○ بله.

● **اثرش در جذب مخاطب و فروش چگونه بوده است؟**

○ اثر آن را هنوز ندیده‌ایم. ممکن است بعدها اثرش را ببینیم.

◀ **سیدمهدی آل صاحب‌فصول، مدیر مسئول «انتشارات نوشته» از اصفهان:** مزید بر دغدغه‌های ناشران تهرانی، برای ما بعد مسافت را هم برای پخش اضافه کنید. ناشران تهرانی از همان جا کتاب‌هایشان را به وزارت آموزش و پرورش و سایر ارگان‌ها می‌فروشند، ولی فاصله و بعد مسافت طبیعتاً کار ما را در این خصوص مشکل می‌کند.

علاوه بر این، مؤسساتی است که به ما سرویس می‌دهند، اعم از چاپ و تصویرگری، با کیفیتی که در تهران وجود دارد، کار نمی‌کنند. در واقع، در شهرستان‌ها چاپ‌خانه‌ها به صورت حرفه‌ای کتاب چاپ نمی‌کنند و انرژی خود را برای کارهای سودآورتر هزینه می‌کنند. چون کتاب برای آن‌ها سودآور نیست، در بعضی استان‌ها مثل شیراز، حتی لیتوگرافی، طراحی جلد و چاپ

ناامنی اقتصادی و تورم باعث شده است که قیمت کاغذ و سایر ملزومات کاری افزایش پیدا کند، ولی ما نمی‌توانیم به نسبت سایر کالاها قیمت کتاب را افزایش دهیم. زیرا کتاب، حتی کتاب کمک‌آموزشی، اولویت اول خانواده‌ها نیست. متأسفانه اولویت‌های فرهنگی همیشه در آخر محاسبه می‌شوند